

PRACE NAUKOWE

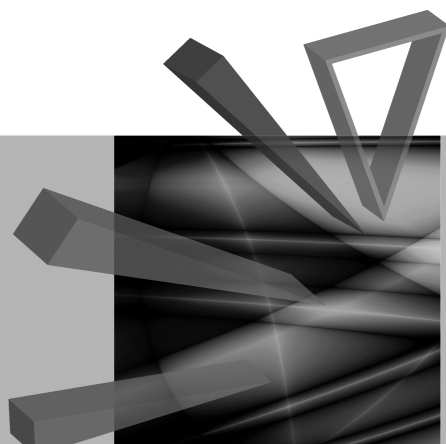
Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu

RESEARCH PAPERS

of Wrocław University of Economics

318

Polityka zrównoważonego i zasobooszczędnego gospodarowania

Redaktor naukowy

Andrzej Graczyk

Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu
Wrocław 2013

Redakcja wydawnicza: Anna Grzybowska

Redakcja techniczna i korekta: Barbara Łopusiewicz

Łamanie: Agata Wiszniewska

Projekt okładki: Beata Dębska

Publikacja jest dostępna w Internecie na stronach:

www.ibuk.pl, www.ebscohost.com,

w Dolnośląskiej Bibliotece Cyfrowej www.dbc.wroc.pl,

The Central and Eastern European Online Library www.ceeol.com,

a także w adnotowanej bibliografii zagadnień ekonomicznych BazEkon

http://kangur.uek.krakow.pl/bazy_ae/bazekon/nowy/index.php

Informacje o naborze artykułów i zasadach recenzowania znajdują się

na stronie internetowej Wydawnictwa

www.wydawnictwo.ue.wroc.pl

Kopiowanie i powielanie w jakiegokolwiek formie

wymaga pisemnej zgody Wydawcy

© Copyright by Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu

Wrocław 2013

ISSN 1899-3192

ISBN 978-83-7695-339-7

Wersja pierwotna: publikacja drukowana

Druk i oprawa:

EXPOL, P. Rybiński, J. Dąbek, sp.j.

ul. Brzeska 4, 87-800 Włocławek

Spis treści

Wstęp	11
-------------	----

Część 1. Reorientacja strategii zrównoważonego rozwoju

Małgorzata Gotowska, Mitsuo Shigenobu: Diagnosis actions for sustainable development – a comparative study	15
Ewa Jastrzębska, Paulina Legutko-Kobus: Reorientacja strategii zrównoważonego rozwoju – w stronę ekonomii społecznej i ekonomii daru	23
Joost Platje: A theoretical assessment of the EU's smart, sustainable and inclusive growth policy on resource use	37
Bożena Ryszawska: Koncepcja zielonej gospodarki jako odpowiedź na kryzys gospodarczy i środowiskowy	47
Bożydar Ziółkowski: Ewolucja idei zrównoważonego rozwoju	57
Andrzej Graczyk: Strategia Europa 2020 a rynkowa orientacja polityki ekologicznej	65
Małgorzata Śliczna: Charakterystyka ustawodawstwa i wybranych metod certyfikacji „zielonego budownictwa”	75
Adam Zawadzki: Outsourcing jako narzędzie zasobooszczędnego gospodarowania	84
Justyna Zabawa: Inwestycje w odnawialne źródła energii. Próba oceny wybranych przykładów i ich efektywności	95
Jerzy Mieszaniec, Romuald Ogrodnik: Zakres działalności innowacyjnej przynoszącej korzyści dla środowiska w przedsiębiorstwach górniczych .	105
Romuald Ogrodnik, Jerzy Mieszaniec: Górnictwo węgla kamiennego w kontekście zrównoważonego rozwoju	116
Agnieszka Ciechelska, Zbigniew Szkop: Instrumenty ekonomiczne w gospodarce odpadami komunalnymi na przykładzie uprawnień zbywalnych do składowania odpadów biodegradowalnych w Anglii	126

Część 2. Polityka ekologiczna i jej instrumenty

Elżbieta Broniewicz: Analiza efektywności kosztowej polityki ekologicznej – przegląd teorii i doświadczeń	139
Agnieszka Ciechelska: Poprawa wykorzystania instrumentów opłatowych w gospodarce odpadami - propozycje modyfikacji prawnych	147
Joanna Sikora: Jak zmniejszyć emisyjność gospodarki?	157

Agnieszka Lorek: Problemy i uwarunkowania gospodarki odpadami komunalnymi w województwie śląskim.....	168
Joanna Godlewska: Instrumenty wspierania lokalnej polityki energetycznej zgodnej z zasadami zrównoważonego rozwoju.....	178
Małgorzata Karpińska-Karwowska: Kreatywność i przedsiębiorczość mieszkańców miasta i gminy Pisz w świetle badań	188
Krzysztof Posłuszny: Etykietowanie opon jako element programu zrównoważonej mobilności Unii Europejskiej.....	200
Bartosz Bartniczak: Udzielanie pomocy publicznej w kontekście zasad zrównoważonego rozwoju.....	210
Anna Dubel: Regionalne preferencje dotyczące dofinansowania przez Unię Europejską adaptacji do zmian klimatycznych na poziomie regionalnym na przykładzie zlewni Warty.....	220

Część 3. Zarządzanie w duchu zrównoważonego rozwoju

Radosław Dziuba: Możliwości wdrożeniowe założeń hotelu ekologicznego na przykładzie certyfikatu „Czysta Turystyka” w regionie łódzkim. Częściowe wyniki badań.....	231
Barbara Kryk: Polityka regionalna w kontekście wyzwania efektywnego wykorzystania zasobów	242
Agnieszka Panasiewicz: Zarządzanie ryzykiem środowiskowym jako narzędzie wspierania gospodarki bardziej przyjaznej środowisku	255
Ksymena Rosiek: Przedsiębiorstwo społeczne jako odpowiedź na wyzwania rozwoju zrównoważonego	264
Agnieszka Rzeńca: Kłastory energetyczne w Polsce – nowa forma współpracy w ochronie środowiska	275
Łukasz Szalata: Zarządzanie środowiskiem poprzez implementację modelu miasta niskowęglowego/niskoemisyjnego drogą do zrównoważonego rozwoju aglomeracji miejskich.....	286
Dorota Bargiel: Bariery we wdrażaniu idei społecznej odpowiedzialności biznesu w przedsiębiorstwie.....	294
Lidia Kłos: Ślad ekologiczny jako wskaźnik zrównoważonej konsumpcji i produkcji.....	303
Agnieszka Sobol: Ekoinnowacje w gospodarce komunalnej jako narzędzie realizacji polityki zrównoważonego rozwoju – na przykładzie miasta Bielsko-Biała ..	314

Część 4. Zrównoważona konsumpcja

Robert Karaszewski, Małgorzata Gotowska, Grzegorz Hoppe, Anna Jakubczak: Społeczna odpowiedzialność przedsiębiorstw i konsumentów – studium przypadku	325
--	-----

Robert Karaszewski, Anna Jakubczak, Grzegorz Hoppe, Małgorzata Gotowska, Piotr Dudziński: Znaczenie społecznej odpowiedzialności konsumentów i biznesu w zrównoważonym rozwoju.....	334
Dariusz Kielczewski: Zasobooszczędne gospodarowanie a modele konsumpcji zrównoważonej	343
Monika Paradowska: Wybrane problemy kształtowania zrównoważonych zachowań konsumpcyjnych w transporcie indywidualnym	353
Irena Rumianowska: Ekokonsumpcja jako warunek efektywniejszego wykorzystania zasobów przyrodniczych a świadomość i zachowania konsumentów polskich.....	364
Sylvia Słupik: Uwarunkowania rozwoju zrównoważonej konsumpcji energii w Polsce	376

Summaries

Part 1. Reorientation of sustainable development strategy

Małgorzata Gotowska, Mitsuo Shigenobu: Działania diagnostyczne na rzecz zrównoważonego rozwoju – studium porównawcze: Japonia i Polska.....	22
Ewa Jastrzębska, Paulina Legutko-Kobus: Reorientation of strategies for sustainable development – towards a social economy and the gift economy ...	36
Joost Platje: Teoretyczna ocena inteligentnej, zrównoważonej i sprzyjającej społecznemu włączeniu polityki Unii Europejskiej korzystania z zasobów ..	45
Bożena Ryszawska: The concept of the green economy as an answer to the economic and environmental crisis	56
Bożydar Ziółkowski: Evolution of sustainable development idea.....	64
Andrzej Graczyk: Strategy Europe 2020 and the market orientation of ecological policy.....	74
Małgorzata Śliczna: Description of regulations and chosen certification's methods of green buildings.....	83
Adam Zawadzki: Outsourcing as a tool of resource-efficient use	94
Justyna Zabawa: Investments in renewable energy sources. An attempt to evaluate selected examples and their effectiveness	104
Jerzy Mieszaniec, Romuald Ogrodnik: The scope of innovation activity for the benefit of environment in mining enterprises	115
Romuald Ogrodnik, Jerzy Mieszaniec: Hard coal mining in the context of sustainable development.....	124
Agnieszka Ciechelska, Zbigniew Szkop: Economic instruments for municipal waste management – case study of the Landfill Allowance Trading Scheme in England	135

Part 2. Ecological policy and its tools

Elżbieta Broniewicz: Cost-effectiveness analysis of environmental policy – theory and practice overview.....	146
Agnieszka Ciechelska: Charge instruments using improvement in waste management – law adjustments proposals.....	156
Joanna Sikora: How to reduce the emission level of economy?	167
Agnieszka Lorek: Problems and conditions of municipal waste management in Silesian Voivodeship.....	177
Joanna Godlewska: Support instruments for local energy policy compatible with sustainable development principles	187
Małgorzata Karpińska-Karwowska: Creativity and entrepreneurship of citizens from town and community of Pisz in the light of analysis.....	198
Krzysztof Posłuszny: Labelling of tyres as a part of sustainable mobility policy in the European Union	209
Bartosz Bartniczak: Granting state aid in the context of sustainable development principles	219
Anna Dubel: Regional preferences concerning European Union subsidies to climate change adaptation at the regional level: case study of the Warta catchment.....	228

Part 3. Management in the spirit of sustainable development

Radosław Dziuba: Possibilities of implementation of ecology hotel assumptions on the example of ecological certification “Clean Tourism” in the region of Lodz. Partial research results	241
Barbara Kryk: Regional policy in the context of the challenge of effective use of resources	254
Agnieszka Panasiewicz: Environmental risk management as a tool of greener economy support.....	263
Ksymena Rosiek: Social enterprises as a response to the challenges of sustainable development.....	273
Agnieszka Rzeńca: Renewable energy clusters in Poland – a new form of cooperation in the area of environmental protection	284
Łukasz Szalata: Environmental management through the implementation of low-carbon city model as a way to sustainable urban development.....	293
Dorota Bargiel: Barriers in implementing the idea of Corporate Social Responsibility in company.....	302
Lidia Kłos: Ecological footprint as an indicator of sustainable consumption and production	313

Agnieszka Sobol: Ecoinnovations in municipal economy as a tool towards the policy of sustainable development – a case study of Bielsko-Biała city	322
--	-----

Part 4. Sustainable consumption

Robert Karaszewski, Małgorzata Gotowska, Grzegorz Hoppe, Anna Jakubczak: Corporate Social Responsibility and Consumers Social Responsibility – case study	333
Robert Karaszewski, Anna Jakubczak, Grzegorz Hoppe, Małgorzata Gotowska, Piotr Dudziński: The importance of Consumer Social Responsibility and Corporate Social Responsibility in sustainable development	342
Dariusz Kielczewski: Resource efficient economy and sustainable models of consumption.....	352
Monika Paradowska: Selected problems of creating sustainable consumer behaviour in individual transport.....	363
Irena Rumianowska: Eco-consumption as a condition for more effective use of natural resources and the awareness and behavior of Polish consumers	374
Sylwia Słupik: Determinants for the development of sustainable energy consumption in Poland	385

Radosław Dziuba

Uniwersytet Łódzki

MOŻLIWOŚCI WDROŻENIOWE ZAŁOŻEŃ HOTELU EKOLOGICZNEGO NA PRZYKŁADZIE CERTYFIKATU „CZYSTA TURYSTYKA” W REGIONIE ŁÓDZKIM. CZĘŚCIOWE WYNIKI BADAŃ

Streszczenie: Przemysł związany z turystyką i innymi usługami czasu wolnego jest jedną z branż, które czekają innowacje związane z ochroną środowiska. Głównym celem artykułu jest prezentacja wycinka badań dotyczących możliwości wdrożenia założeń hotelu ekologicznego na przykładzie certyfikatu „Czysta Turystyka” w regionie łódzkim. Badaniami objęto wszystkie hotele regionu. Osiągnięcie celu głównego wspomogły cele szczegółowe: ocena stanu ekocertyfikacji drogą ustalenia liczby hoteli w Polsce i w regionie posiadających ekocertyfikat; określenie korzyści i kosztów wynikających z ekocertyfikacji i ich ocena przez właścicieli obiektów hotelarskich; zainteresowanie rozwiązaniami wynikającymi z przystosowania ich do ekocertyfikatu; ocena zainteresowania klientów hotelu tymi rozwiązaniami. Zastosowano metody ilościowe (ankieta) i jakościowe (obserwacja i wywiad pogłębiony z wybranymi właścicielami obiektów hotelarskich i ekspertami). Wyniki badań są wstępem do głębszej analizy tematu w regionie łódzkim.

Słowa kluczowe: turystyka, hotel ekologiczny, certyfikat ekologiczny, „Czysta Turystyka”.

DOI: 10.15611/pn.2013.318.22

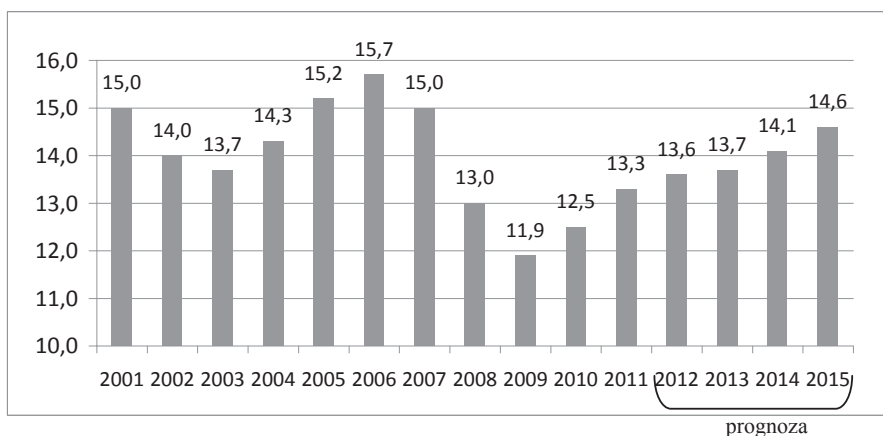
1. Wstęp – tło badawcze

Turystyka pomimo ogólnoświatowej recesji jest jedną z dziedzin gospodarki, która ma ogromne szanse na rozwój. W momencie, gdy wiele sektorów gospodarki światowej nie radzi sobie ze skutkami kryzysu finansowego, branża turystyczna odnotowuje w miarę stabilny trend wzrostowy.

Przepływ ludności w międzynarodowych podróżach, pomimo chwilowego spadku w 2009 r., wzrósł o 60 mln osób w 2010 r. i wynosił ogółem 940 mln osób [*International Tourism ... 2011*]. Analizując roczniki statystyczne, można dostrzec, iż rozwój turystyki w ostatnich kilku latach przebiega nieregularnie, UNWTO (United Nations World Tourism Organization) uważa, że w dalszej perspektywie podstawowe wskaźniki opisujące ten rynek, do 2020 r. będą wykazywać stały trend wzrostowy. Prognozy

UNWTO, dotyczące przepływu podróżnych, zakładają bowiem osiągnięcie 1,6 mld osób w 2020 roku. W znacznej części przewiduje się, że będą to podróże wewnątrzregionalne (1,2 mld) oraz długodystansowe (około 380 mln) [*Przyszłość turystyki 2020 ...* 2011].

Polska na tle świata, pod względem przyjazdu zagranicznych turystów, znajduje się na 20 miejscu w sąsiedztwie takich państw, jak Egipt oraz Arabia Saudyjska, wyprzedzając jednocześnie Chorwację, Węgry czy Tunezję (na podstawie: [*Trendy w turystyce światowej ...* (2011)]). Pomimo wyraźnego spadku przyjazdu zagranicznych turystów – z 15,7 mln osób w 2006 r. do 11,9 mln osób w 2009 r., od 2010 r. można zauważyć znaczną poprawę sytuacji w tej dziedzinie. Według prognoz Instytutu Turystyki, przyjazdy turystów zagranicznych do Polski od 2010 r. do 2015 r. będą utrzymywać się w stałym trendzie wzrostowym, wynoszącym z roku na rok średnio około 6%, gdzie liczba przyjazdów zagranicznych wzrośnie z ponad 13 mln w 2011 r. do 14,6 mln w 2015 r. [*Trendy i prognozy ...* 2011] (rys. 1).

Rys. 1. Przyjazdy turystów zagranicznych do Polski w latach 2001-2015 (w mln osób)

Źródło: opracowanie własne na podstawie: [*Trendy i prognozy ...* 2011].

Według strategii rozwoju województwa łódzkiego na lata 2007-2020, sytuacja, w jakiej znajduje się obecnie region łódzki, sprawia, że jedną z gałęzi rozwijających się w tym regionie może być branża turystyczno-rekreacyjna. Według danych pochodzących z raportu o ruchu turystycznym 2010 r. liczba odwiedzających Łódź oraz region łódzki w 2010 r. wynosiła ok. 4,3 mln osób i jest to wartość wyższa w stosunku do roku poprzedniego o około 1 mln osób [Włodarczyk 2011]. Region łódzki dysponuje, według kategoryzacji i klasyfikacji bazy noclegowej Ministerstwa Sportu i Turystyki, 86 hotelami o zróżnicowanej ofercie usługowej [*Wspólnotowe oznakowanie ekologiczne ...* 2011]. W regionie nie ma hotelu 5-gwiazdkowego, a większość hoteli to głównie obiekty dwu- i trzygwiazdkowe. Podobnie wygląda sytuacja w Łodzi. Na 23 hotele aż 12 ma standard dwu- i jednogwiazdkowy, w tym są obiekty dysponujące zaledwie kilkunastoma miejscami.

W Łodzi przeciętne roczne obłożenie hoteli wynosi 40-45%. Nie ulega jednak wątpliwości, że spowolnienie gospodarcze nie oszczędziło branży hotelarskiej. Spadła liczba nie tylko turystów, ale i gości biznesowych, ponieważ wiele firm ograniczyło wydatki na wyjazdy służbowe i zastąpiło je np. wideokonferencjami.

Powszechnym zjawiskiem jest, że w poszczególnych regionach kraju baza hotelowa rozwija się nierównomiernie, przy czym wśród dużych polskich miast to właśnie Łódź ma największe zaległości. Łódź wyprzedzają nawet Bydgoszcz i Lublin, co potwierdziły badania statystyczne. Nie ma więc wątpliwości, że potrzebne są nowe hotele, skrojone na miarę potrzeb lokalnego rynku [Olchowik 2009].

W ślad za rozwojem branży powinny iść innowacyjne rozwiązania dotyczące zaplecza turystycznego, głównie w obiektach hotelarskich, które w rezultacie dadzą szansę na podniesienie konkurencyjności oraz atrakcyjności samego województwa [Strategia rozwoju województwa łódzkiego ... 2009]. Przykładem innowacyjnego podejścia w zarządzaniu obiektem hotelarskim mogą być założenia wynikające z prowadzenia hotelu ekologicznego potwierdzonego certyfikatem „Czysta Turystyka”.

2. Ekologiczny hotel na przykładzie certyfikatu „Czysta Turystyka”

Ekologiczny hotel jest obiektem przyjaznym dla środowiska i turystyki. Sprzyja lokalnemu, regionalnemu czy globalnemu ekosystemowi, pozwalając jednocześnie na obniżenie własnych kosztów. Ekologiczne hotele są ważnym punktem rozwoju turystyki, gdyż wpisują się w założenia zrównoważonego rozwoju turystyki Unii Europejskiej poprzez [Ekologiczny hotel ... 2011]:

- a) pokazanie pozytywnych przykładów dbania turystyki o środowisko,
- b) podnoszenie atrakcyjność regionu wśród turystów i podróżnych,
- c) obniżenie kosztów funkcjonowania hotelu,
- d) wprowadzenie innowacyjnego rozwiązania zarządzania obiektem noclegowym.

By hotel mógł być w niezależny sposób określany mianem ekologicznego, powinien posiadać certyfikat przyznawany przez zewnętrzną niezależną organizację, co pozwala na wiarygodne potwierdzenie spełniania przez właścicieli obiektu różnego rodzaju norm przyjaznych dla środowiska naturalnego.

Certyfikat „Czysta Turystyka” to pierwszy w Polsce certyfikat ekologiczny dedykowany branży turystycznej. Przyznawany jest on hotelom, hostelom, pensjonatom i domom gościnnym, które przez wdrożenie oszczędnych i przyjaznych środowisku rozwiązań chcą obniżyć koszty eksploatacji, podnieść jakość oferowanych usług i zwiększyć swoją konkurencyjność. System certyfikacji „Czysta Turystyka” został wypracowany na bazie doświadczeń europejskich, a zwłaszcza norweskich, przez niezależną organizację pozarządową – Fundację Partnerstwo dla Środowiska [Wspólnotowe oznakowanie ekologiczne ... (2011)]. Certyfikat obejmuje najważniejsze dla prowadzonej działalności i mające największe znaczenie dla wpływu

obiektu turystycznego na środowisko zagadnienia. Celem kryteriów jest określenie limitów głównych czynników oddziaływania na środowisko trzech etapów cyklu życia usługi zakwaterowania turystycznego (nabycia, świadczenia usługi, odpadów). Kryteria te mają na celu zwłaszcza ograniczenie zużycia energii, wody, produkcji odpadów oraz sprzyjanie lokalnej gospodarce naturalnej [Decyzja 2009/578/WE ... 2009]. Nadzór nad certyfikacją obiektów prowadzi Kapituła Certyfikatu, w której skład wchodzi m.in. przedstawiciele Ministerstwa Środowiska i Ministerstwa Sportu i Turystyki. Certyfikowanie ekologiczne to korzyści wynikające głównie z oszczędności eksploatacyjnych hotelu oraz koszty związane przede wszystkim z dostosowaniem obiektu hotelarskiego do norm certyfikatu.

3. Metodologia badania

Cel główny badania. Tak sprecyzowane tło badawcze wyłoniło cel główny badania, jakim jest określenie możliwości wdrożenia założeń hotelu ekologicznego na przykładzie certyfikatu ekologicznego „Czysta Turystyka” w hotelach regionu łódzkiego w wyniku współpracy sfery naukowej z przedsiębiorstwami turystycznymi oraz sektorem usług powiązanych, co pozwoli na podniesienie atrakcyjności oraz konkurencyjności hoteli województwa łódzkiego.

Cele szczegółowe badania. Z celu głównego badania wyłaniają się 4 cele szczegółowe, które w sposób głębszy przyczynią się do osiągnięcia celu głównego badania.

Cel 1:

Ocena stanu obecnego ekocertyfikacji poprzez ustalenie liczby hoteli w Polsce oraz w regionie łódzkim posiadających ekocertyfikat „Czysta Turystyka”.

Cel 2:

Określenie korzyści i kosztów wynikających z ekocertyfikacji oraz ich ocena przez właścicieli obiektów hotelarskich.

Cel 3:

Zainteresowanie właścicieli obiektów hotelarskich ekologicznymi rozwiązaniami wynikającymi z przystosowania hoteli do ekocertyfikatu.

Cel 4:

Ocena zainteresowania klientów hotelu ekologicznymi rozwiązaniami w obiekcie hotelarskim.

Organizacja badania. Rzetelność badania została zagwarantowana poprzez konsultacje z zespołem ekspertów w danej dziedzinie. Są to eksperci ze sfery naukowej oraz otoczenia biznesu. Badania ankietowe były przeprowadzane w formie bezpośredniej (osobiście) za potwierdzeniem odebrania ankiety. Zbadano w ten sposób 86 obiektów, z czego 46 właścicieli obiektów odpowiedziało pozytywnie na ankietę i wzięło udział w badaniu.

Wywiad bezpośredni z ekspertami w danej dziedzinie (kadra naukowa Uniwersytetu Łódzkiego, przedstawiciele organizacji turystycznych, WFOŚ itp.),

ekspertami organizacji otoczenia biznesu (m.in. Fundacja Partnerstwa dla Środowiska) oraz z wybranymi przedstawicielami branży hotelarskiej (przedsiębiorcy, menedżerowie hoteli, dystrybutorzy urządzeń odnawialnych źródeł energii) prowadzony był za potwierdzeniem praktyki badawczej zgodnie z przyjętą dokumentacją w trakcie projektu badawczego.

4. Wyniki badań

Przeprowadzone w trakcie realizacji badań ankiety oraz wywiady bezpośrednie pozwoliły na uzyskanie szeregu interesujących danych, służących osiągnięciu celu głównego badania, oraz na sprecyzowanie rekomendacji w tym zakresie dla regionu łódzkiego.

Ocena stanu obecnego ekocertyfikacji poprzez ustalenie liczby hoteli w Polsce oraz w regionie łódzkim posiadających ekocertyfikat „Czysta Turystyka”. Fundacja „Partnerstwo dla Środowiska” nadaje certyfikat od 2009 roku. W wyniku wywiadu przeprowadzonego bezpośrednio z przedstawicielami fundacji stwierdzono, iż na terenie Polski znajduje się obecnie 85 obiektów hotelarskich. Przeprowadzona analiza pozwala stwierdzić, że na terenie Województwa Łódzkiego nie ma żadnego obiektu z certyfikatem „Czysta Turystyka” (badania własne; sierpień 2011).

Korzyści i koszty wynikające z ekocertyfikacji hoteli. Certyfikowanie obiektów hotelarskich to działania wspierające główną filozofię współczesnego świata poprzez podniesienie świadomości ekologicznej wśród pracowników czy też klientów. Zmienia się w ten sposób wizerunek organizacji: na przyjazną środowisku. Dzięki certyfikatowi zyskuje się możliwość wymiany nowych doświadczeń, wykorzystania potencjału współpracy oraz wzajemnej promocji. Daje to dodatkową szansę na nowe kanały dystrybucji np. poprzez strony promujące proekologiczne rozwiązania.

Poza tym certyfikowanie hoteli pozwala na lepszą kalkulację ekonomiczną poprzez obniżenie kosztów działalności (dzięki bardziej racjonalnej gospodarce surowcami, energią, wodą i odpadami). Jest to doskonała okazja na podniesienie konkurencyjności dzięki wyróżnieniu oferty na regionalnym rynku oraz sprawniejszemu zarządzaniu firmą.

Fundacja „Partnerstwo dla Środowiska” nadaje omawiany certyfikat od 2009 roku, co może być dobrym wyznacznikiem do weryfikacji słuszności stosowania rozwiązań ekologicznych wśród certyfikowanych obiektów. Fundacja po dwóch latach działalności (badanie prowadzono w 2011 roku) w zakresie certyfikacji ekologicznej „Czysta Turystyka” dokonała audytu wszystkich 85 certyfikowanych obiektów w Polsce. W wyniku przeprowadzonych badań można zaobserwować miesięczne zmniejszenie emisji CO₂ organizacji z certyfikatem „Czysta Turystyka” łącznie o 22%. Na wynik ten składa się zmniejszenie emisji CO₂ z tytułu energii elektrycznej o 17%, energii cieplnej o 12%, zużycia wody o 13% oraz wytwarzania odpadów o 80% (tab. 1). Koszty utrzymania obiektu w certyfikowanych hotelach zmniejszyły się średnio o 20% w skali roku.

Tabela 1. Miesięczne zmniejszenie emisji CO₂ w wyniku wdrożenia certyfikatu „Czysta Turystyka”

Emisja miesięcznie	Całkowita emisja bazowa [MgCO ₂]	Całkowite ograniczenie emisji [MgCO ₂]	Całkowita emisja końcowa [MgCO ₂]	%
Energia elektryczna	906,40	155,67	750,73	17
Energia ciepła	289,49	35,96	253,75	12
Zużycie wody	142,57	17,94	124,63	13
Wytwarzanie odpadów	134,57	108,24	26,32	80
Suma	1473,03	317,81	1155,43	22

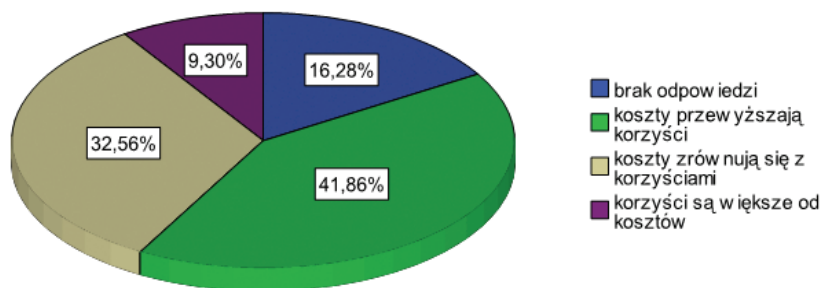
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych przekazanych przez Fundację „Partnerstwo dla Środowiska” uzyskanych przy współpracy w ramach „umowy stażowej” projektu „Turystyka dla regionu”.

Największe ograniczenie emisji CO₂ w wartościach bezwzględnych udało się uzyskać w obszarze „energia elektryczna”. Jest ono związane z zastosowaniem w organizacjach energooszczędnego sprzętu, a także energooszczędnych źródeł światła. Działania te pozwoliły zmniejszyć zużycie energii elektrycznej we wszystkich organizacjach średnio o 178 MWh miesięcznie. Rocznie daje to ponad 2130 MWh oszczędności energii elektrycznej¹.

Poniżej zaprezentowano opinie na temat zmniejszenia kosztów oraz emisji CO₂ właścicieli obiektów w województwie, w którym nie ma żadnego obiektu z certyfikatem „Czysta Turystyka”. Na podstawie badań przeprowadzonych wśród przedstawicieli hoteli regionu łódzkiego można stwierdzić, iż niespełna połowa z nich (42%) uważa, że koszty związane z dodatkowymi inwestycjami wynikającymi z dostosowania obiektu do norm certyfikatu są wyższe od ewentualnych korzyści. Co prawda ponad 16% nie miało zdania na ten temat, jednak taki stan może wskazywać na brak dostatecznej informacji na ten temat. Dość optymistycznym prognozykiem może być informacja, iż ponad 40% ankietowanych uważało, że korzyści zrównują się z kosztami oraz że korzyści są większe niż koszty (niespełna 10% respondentów) (rys. 2).

Poza kosztami wynikającymi z dostosowania obiektu do norm certyfikatu należy uwzględnić opłaty dla organizacji certyfikującej zależne od wielkości i liczby certyfikowanych hoteli wahające się od 1300 zł do 8400 zł netto. Opłata ta zawiera m.in. szkolenia dla pracowników, audyt środowiskowy obejmujący wizytę audytora oraz doradztwo konsultantów Fundacji „Partnerstwo dla Środowiska (FPdS). Należy jednak pamiętać, że najczęściej koszty nie muszą być wysokie. Często hotele spełniają większość norm wynikających z ekocertyfikacji, a niewielkie nakłady poniesione celem uzyskania certyfikatu mogą być szybko zrekompensowane przez zwiększenie przychodów, dlatego też niejednokrotnie opłata za przystosowanie obiektu do

¹ Informacje przekazane przez Fundację „Partnerstwo dla Środowiska”, uzyskane przy współpracy w ramach „umowy stażowej” projektu „Turystyka dla regionu”.

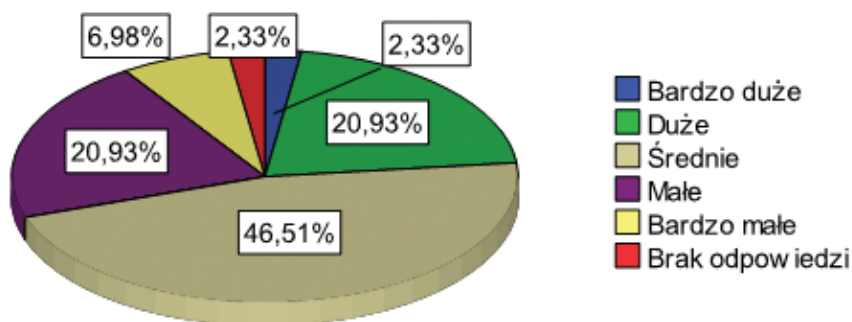

Rys. 2. Ocena kosztów i korzyści wynikających z ekocertyfikatu

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych zebranych w ramach badań w projekcie „Turystyka dla Regionu – Zintegrowany Program Rozwoju Doktorantów”.

certyfikatu jest zdecydowanie niższa od maksymalnej i wynosi średnio około 2500 zł netto [Etapy wdrażania certyfikatu ... (2011)].

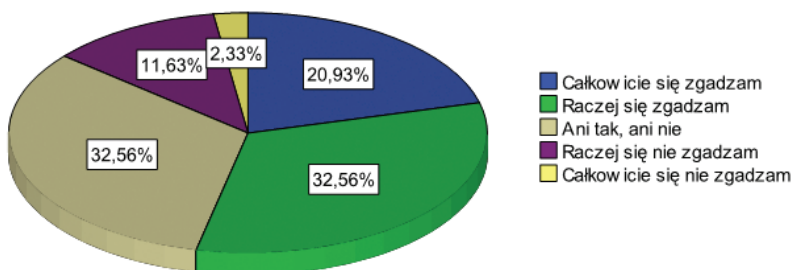
Zainteresowanie ekologicznymi rozwiązaniami wynikającymi z przystosowania obiektów hotelarskich do ekocertyfikatu. Jak wynika z badań przeprowadzonych wśród właścicieli hoteli w regionie łódzkim, ekologia cieszy się mianem innowacyjnego trendu w branży hotelarskiej. Ponad 52% ankietowanych stwierdziło, że raczej się zgadza lub całkowicie się zgadza z tym stwierdzeniem. Wśród 14% respondentów panuje przekonanie, że ekologia raczej nie jest lub całkowicie nie jest innowacyjnym trendem w branży. Ponad 32% respondentów posiada umiarkowane zdanie na ten temat (rys. 3).

Rys. 3. Ekologia w hotelach to obecnie innowacyjny trend w branży hotelarskiej

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych zebranych w ramach badań w projekcie „Turystyka dla Regionu – Zintegrowany Program Rozwoju Doktorantów”.

Co ciekawe, właściciele hoteli podkreślali, że obecnie ekologiczne rozwiązania w hotelach cieszą się średnim zainteresowaniem w branży (47%). Na duże zainteresowanie wskazywało 21% respondentów, tyle samo jak małe, niecałe 7% z nich wskazywało na bardzo małe zainteresowanie, 2,5% zaś na bardzo duże (rys. 4).

Rys. 4. Ocena zainteresowania ekologicznymi rozwiązaniami w branży hotelarskiej

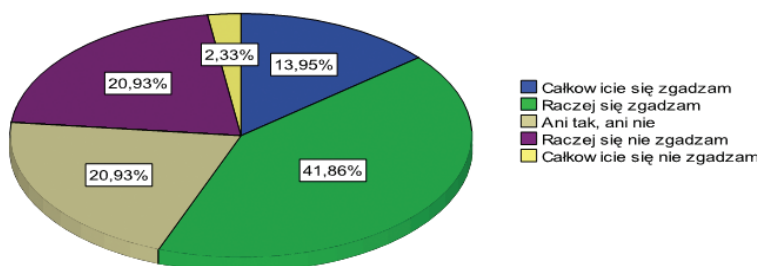
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych zebranych w ramach badań w projekcie „Turystyka dla Regionu – Zintegrowany Program Rozwoju Doktorantów”.

Umiarkowane zainteresowanie ekologicznymi rozwiązaniami w branży hotelarskiej regionu łódzkiego może wynikać z faktu, że jest to nowy trend i jeszcze niewielu właścicieli hoteli zdążyło zapoznać się z możliwościami wynikającymi z wdrożenia tego typu rozwiązań. Poza tym większość obiektów regionu wymaga dodatkowych inwestycji w tym zakresie, a w dobie kryzysu finansowego nie wszyscy właściciele mogą sobie pozwolić na tego typu inwestycje. Nowe obiekty w regionie już są przystosowane do postępujących zmian zgodnych z najnowszymi trendami w dziedzinie zrównoważonego rozwoju, jednak większość obiektów w regionie łódzkim nie jest jeszcze dostatecznie przystosowana do wymagań ekocertyfikatu. Znaczna część przedsiębiorców w bezpośredniej rozmowie podkreślała, że jest zainteresowana w dalszej perspektywie rozwoju wyposażeniem własnych obiektów urządzeniami z zakresu ekologii, głównie odnawialnych źródeł energii.

Ocena zainteresowania klientów hotelu ekologicznymi rozwiązaniami w obiekcie hotelarskim. Certyfikat „Czysta Turystyka” i normy z niego wynikające obligują menedżerów obiektu do zmiany mentalności pracowników oraz samych klientów do rozwiązań ekologicznych.

Badania w tym zakresie pozwalają odpowiedzieć na pytanie, w jakim stopniu zmiany te są konieczne. Prawie 56% ankietowanych uznało, że klienci ich hotelu doceniają rozwiązania ekologiczne stosowane w obiekcie. Warto wspomnieć, że osób, które całkowicie się nie zgodziły z takim stwierdzeniem, jest tylko 2,3%, co może być wskazówką, iż jest to dobry kierunek rozwoju hoteli (rys. 5).

Warto jednak podkreślić, że na pytanie: „Ilu klientów w przybliżeniu pyta o ekologiczne rozwiązania w Państwa hotelu?”, tylko 7% ankietowanych uznało, że od 20 do 39% klientów, natomiast 93% z nich wskazało odpowiedź 0-19%. Po takich odpowiedziach można wnioskować, że istnieje niska świadomość o stosowanych ekologicznych rozwiązaniach w hotelach lub jest to wynik słabej kampanii informacyjnej ze strony właścicieli danego obiektu.

Rys. 5. Klienci hotelu doceniają ekologiczne rozwiązania

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych zebranych w ramach badań w projekcie „Turystyka dla Regionu – Zintegrowany Program Rozwoju Doktorantów”.

W wyniku przeprowadzonych badań można stwierdzić ponadto, że niewiele hoteli informuje o podstawowych rozwiązaniach ekologicznych (np. możliwości segregacji odpadów w pokojach hotelowych itp.). Co ciekawe, w innych regionach kraju oraz w hotelach za granicą informacja taka jest promowana w większym stopniu. Pozwala to na zwiększenie świadomości, jak ważnym elementem jest ekologia w codziennym funkcjonowaniu obiektu hotelarskiego.

5. Podsumowanie

Niewiele hoteli w Polsce posiada ekocertyfikat „Czysta Turystyka”. Coraz więcej jednak zaczyna dostrzegać w rozwiązaniach ekologicznych zwiększenie potencjału własnych obiektów. Większość obiektów noclegowych w Polsce może wprowadzić rozszerzony program proekologiczny. Warto, by część inwestycji planować już na początku budowy danego obiektu. Można też podjąć wiele czynności w celu sprawienia, by istniejące obiekty stały się bardziej ekologiczne.

Podstawową przesłanką decyzyjną przy tego typu rozwiązaniach powinna być kalkulacja kosztów i korzyści wynikająca z dodatkowych inwestycji. Przy korzyściach należy uwzględnić nie tylko obniżenie bezpośrednich kosztów wynikających z użytkowania danego obiektu, lecz także dodatkowe przychody z tytułu przysporzenia nowych klientów dzięki polityce proekologicznej właściciela danego obiektu.

Badania przeprowadzone w ramach projektu „Turystyka dla Regionu – Zintegrowany Program Rozwoju Doktorantów” wskazują, że istnieje duże zainteresowanie wśród właścicieli obiektów hotelarskich w regionie łódzkim ekologicznymi innowacjami w turystyce. Wbrew obiegowym opiniom ekologiczność w hotelach regionu mogłaby zaistnieć przy zainwestowaniu niewielkiej ilości środków pieniężnych. Istnieje bowiem szereg dotacji, które umożliwiłyby wprowadzenie tego typu innowacji bez znaczącego wykorzystania środków własnych właścicieli obiektów.

Poza tym przy dobrym współdziałaniu wszystkich władz regionu, łącznie z instytucjami otoczenia biznesu, można stworzyć strategię, która pozwoli na szerszą

promocję ekologii w całej Polsce na przykładzie innowacji ekologicznych w turystyce regionu łódzkiego.

Region łódzki mógłby w ten sposób stać się pionierskim przykładem regionu przemysłowego, który w efektywny sposób wykorzystał szansę, jaką jest ochrona środowiska i fundusze ją wspierające.

Niewielka liczba hoteli w regionie łódzkim w porównaniu z innymi regionami kraju pozwala stwierdzić, że koszty certyfikacji ekologicznej „Czysta Turystyka” w tym zakresie nie byłyby zbyt wysokie.

Ekologia jest przyszłością, w którą warto inwestować, gdyż może pozwolić nie tylko na czysto ekonomiczne korzyści, ale przede wszystkim na poprawę ochrony środowiska, co w znaczny sposób przyczyni się do poprawy jakości życia wszystkich mieszkańców Ziemi.

Literatura

- Baza noclegowa*, Instytut Turystyki w Warszawie, <http://www.intur.com.pl/baza.htm>, data publikacji: 31/03/2011.
- Certyfikat „Czysta Turystyka”*, Fundacja Partnerstwo dla Środowiska. www.fpds.pl.
- Climate action – grants and funding*, Komisja Europejska, http://ec.europa.eu/climateaction/grants_funding/index_en.htm.
- Ekologia w turystyce jako tendencja rozwoju gospodarki XXI wieku*, Instytut Turystyki w Krakowie Sp. z o.o., <http://www.ekologia.itk.krakow.pl/ITWKEKO.pdf>.
- Ekologiczny hotel jako kierunek rozwoju polskiej turystyki*, Małopolska Organizacja Turystyczna, www.motkrakow.pl [dostęp: 16.10.2011].
- Etapy wdrażania certyfikatu „Czysta Turystyka”*, Fundacja „Partnerstwo dla Środowiska”, <http://www.fpds.pl/ekocertyfikaty/pl/korzysci#18> [dostęp: 11.07.2011].
- Decyzja 2009/578/WE, z dnia 9 lipca 2009 r. ustalająca ekologiczne kryteria przyznawania wspólnotowego oznakowania ekologicznego usługom zakwaterowania turystycznego (notyfikowana jako dokument nr C(2009) 5619), Komisja Europejska.
- Fedrizzi R., Rogers J., *Energy Efficiency Opportunities: The Lodging Industry*, <http://files.harc.edu/Sites/GulfCoastCHP/MarketAssessments/EnergyEfficiencyOpportunitiesLodging.pdf>, June 2002.
- International Tourism: First results of 2011 confirm consolidation of growth*, UNWTO, <http://www.unwto.org/facts/eng/press-release/2011-05-11/international-tourism-first-results-2011-confirm-consolidation-growth>.
- Olchowik L., *Raport. Wiadomości turystyczne. Rynek hotelowy 2009*, Eurosystem, Warszawa 2009.
- Portal Unii Europejskiej, Obszary działalności – Środowisko, http://www.europa.eu/pol/env/index_pl.htm.
- Przyszłość turystyki 2020*, UNWTO, <http://www.unwto.org/facts/eng/vision.htm>.
- Raport o rynku hotelarskim w Polsce*, „Nieruchomości” 2007 nr 2, http://www.nieruchomosci.beck.pl/index.php?mod=m_aktualnosci&cid=33&id=424.
- Rocznik Statystyczny 2010, Główny Urząd Statystyczny, Warszawa 2010.
- Strategia rozwoju Województwa Łódzkiego na lata 2007-2020*, http://www.ezdrowie.lodzkie.pl/pliki/PL-Lodzkie-Strategia_Wojewodztwa-2007-2020.pdf [dostęp: 28.03.2011].
- Trendy i prognozy. Przyjazdy turystów zagranicznych do Polski*, Instytut Turystyki, data publikacji: marzec 2011, <http://www.intur.com.pl/prognozy.htm> [dostęp: 01.12.2012].
- Trendy w turystyce światowej*, Instytut Turystyki w Warszawie, <http://www.intur.com.pl/trendy.htm> [dostęp: 14.07.2011].

- Turek B., *Nieruchomości: ekologiczne rozwiązania deweloperów, a ceny nowych domów i mieszkań*. <http://dom.wieszjak.pl/wiadomosci/raporty-i-analizy/281310,Nieruchomosci-ekologiczne-rozwiazania-deweloperow-a-ceny-nowych-domow-i-mieszkan.html>.
- What is ecolabelling?*, Komisja Europejska, http://ec.europa.eu/environment/ecolabel/about_ecolabel/what_is_ecolabel_en.htm.
- Włodarczyk B., *Ruch turystyczny w Łodzi i Województwie Łódzkim w 2010 r.*, Instytut Geografii Miast i Turystyki UŁ, Łódź 2011.
- Wspólnotowe oznakowanie ekologiczne – ecolabelling* (stan na sierpień 2011), Ministerstwo Sportu i Turystyki, http://msport.gov.pl/wspolnotowe-oznakowanie-ekologiczne-_ecolabelling/2336-Certyfikat-ekologiczny-Czysta-turystyka-?retpag=/wspolnotowe-oznakowanie-ekologiczne-_ecolabelling/.
- Wysokińska Z., Witkowska J., *Integracja Europejska. Zrównoważony rozwój w Unii Europejskiej* PWN, Warszawa 2010.
- Zaręba D., *Ekoturystyka*, PWN, Warszawa 2010.

POSSIBILITIES OF IMPLEMENTATION OF ECOLOGY HOTEL ASSUMPTIONS ON THE EXAMPLE OF ECOLOGICAL CERTIFICATION “CLEAN TOURISM” IN THE REGION OF LODZ. PARTIAL RESEARCH RESULTS

Summary: According to many experts one of the main sectors that is waiting for technical innovations related to environmental protection, is the tourism industry and other leisure services as a result of the global eco-trends increasingly expected by tourists and travelers coming from different parts of the world. The main objective of this article is to present the following excerpt research on the implementation of the assumptions ecology hotel on the example of ecology certification “Clean Tourism” in the region of Lodz. The research deals with hotels in the region of Lodz classified by the Ministry of Sport and Tourism in the Central List of Hotel Objects as a hotel. The survey used both quantitative research methods through a survey and qualitative ones, ie. observation and deepened interviews with selected hotel property managers and experts in the field. The research has shown that in many cases there is not enough information on the costs and benefits of organic certification and subsequent certification of additional investments such as reducing the cost of running an object or image as an environmentally friendly facility. This article presents the results of an introduction to a deeper analysis of this topic in the region of Lodz.

Keywords: tourism, ecology hotel, ecological certification, “Clean Tourism”.